ADALET ve İÇİŞLERİ KOMİSYONU
TBMM Genel Sekreterliği
Tarih: 29-01-2003
Sayı: 179

7/573-1796

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Sayın Doç.Dr. Abdüllatif ŞENER** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 29.01.2003

Emin ŞİRİN
İSTANBUL MİLLETVEKİLİ

1- Bilindiği üzere banka kurucularında bulunması gereken nitelikler 4389 sayılı Bankalar Kanunu'nun 7. maddesinin 2 no'lu fıkrasında düzenlenmiştir. Buna göre, "Türkiye'de kurulacak bir bankanın kurucularının, tasfiyeye tabii tutulan bankerler, banka sigorta şirketleri ve para ve sermaye piyasalarında faaliyet gösteren kurumlarda ve Fon'a devredilen bankalarda doğrudan veya dolaylı olarak yüzde 10 ve daha fazla bir oranda pay sahibi olmaması gerekmektedir."

İlgili kanun maddesi Türkiye'de kurulacak bir bankanın kurucularında aranan nitelikleri ifade etmektedir. Demir Halk Bank (Netherland) N.V. ise Hollanda'da faaliyet gösteren bir bankadır. Bankanın hisseleri Halit Cıngıllıoğlu'nun da içinde bulunduğu bir konsorsiyuma devredilmiştir.

Buna göre, bu tür yapılanmalardaki karışıklıkları gidermek için yeni bir düzenlemeye gidilmesi düşünülmekte midir?

2- Demirbank T.A.Ş. Kasım 2000 ayında para piyasalarında yaşanan ekonomik kriz ortamında aktif-pasif vade uyumsuzluğu nedeniyle faiz ve likidite baskısına maruz kalmış, hem portföyünde bulunan devlet iç borçlanma senetlerinin değerlerindeki azalma, hem de aktifin finansman maliyetinin artması sonucu, hızlı şekilde zarar üretir konuma gelmiştir. Bankanın zararı 5.12.2000 tarihi itibariyle 300,479 milyar TL (yaklaşık 442 milyon ABD Doları) olan özkaynak tutarını aşmıştır. Bankalar Yeminli Murakıpları'nca Demirbank'ın, 5.12.2000 tarihli kesin olmayan mali verileri baz alınarak hazırlanan devir bilançosunda bankanın zararı

7/573-1796

517,868 milyar TL (yaklaşık 762 milyon ABD Doları) olarak hesaplanmıştır. Bu veriler dikkate alınarak, bağımsız bir denetim şirketine yeniden bir hesaplama yaptırılması düşünülmekte midir?

3- T.C. Merkez Bankası, 4.12.2000 tarihinden itibaren Demirbank'a Hazine Bonosu karşılığında yapmakta olduğu fonlamayı devam ettirmeyerek ve tek taraflı olarak aldığı bir kararla Demirbank'ın Merkez Bankası nezdinde bulunan bonolarını düşük fiyatla satın alarak, bankanın yaklaşık 70 trilyon TL zarar etmesine neden olmuş mudur?

4- Hazine Müsteşarlığı, 2001 yılı Haziran ayında bir iç borç takası düzenlip, bankaların elinde bulunan o günkü değeri 9.5 katrilyon TL olan düşük faizli bonoları daha yüksek getirili TL cinsinden bonolarla ya da dövize endeksli bonolarla değiştirerek, bankalar ise satış imkanı olmayan bu bonolarını Hazine'ye geri vererek büyük miktarlarda kendilerine gelir sağlamışlardır. Hazine'nin bütün bankalara sağladığı bu avantajdan Demirbank neden yararlandırılmamıştır?

5- Merkez Bankası, Kasım 2000 krizinde yüzde 7 binlere varan faiz oranına müdahalede geç kalarak, bankaların bu arada Demirbank'ın da darboğaza girmesine neden olmuş mudur?

6- Enflasyonun yüzde 35, devlet hazinesinin yüzde 35-40'larla borçlandığı bir ortamda, Merkez Bankası'nın teknik gerekçelerle, enflasyonun 20 hatta 200 katı kadar faize izin verilmesi sağduyu veya herhangi kabul görmüş bir teori ile izah edilebilir mi? Böyle bir uygulamanın sonunda Bankacılık sisteminin büyük yara alacağı, hatta çökme noktasına geleceği hesaplanmamış mıdır?

7- Önceden öngörülen kur devam edemeyip terkedildiğine ve faizlerin kontrol altına alınması uygulamasına geçildiğine göre, verilen cevaplardaki teknik gerekçelerde hata yapılmış mıdır?

8- Önceden öngörülen kurun devamı, Merkez Bankası Kanunu veya herhangi bir düzenleme açısından şart olmamasına, ekonominin ve finansal sistemin istikrarı, Kanunda yer almasına rağmen, TCMB, önceden öngörülen kur rejimine devam edilmesinde ısrarcı davranarak, gecikmeye ve devletin büyük zarar etmesine neden olmamış mıdır?

9- Kanun maddeleriyle, ekonomik program maddeleri çeliştiğinde TCMB Kanunu mu önceliklidir, yoksa uygulanan ekonomik program mı? TCMB hangisine uymak zorundadır?